

Daniela Dadej

Znaczenie nowych biomarkerów ryzyka zaburzeń gospodarki węglowodanowej i chorób sercowo-naczyniowych w wybranych endokrynopatiach

Choroby endokrynologiczne, w tym zaburzenia czynności tarczycy, zespół Cushinga oraz akromegalia, przyczyniają się do rozwoju chorób sercowo-naczyniowych i cukrzycy. Powikłania metaboliczne wtórne do chorób endokrynologicznych są potencjalnie odwracalne. Ich wykrycie na wczesnym etapie pozwala wdrożyć odpowiednie działania profilaktyczne i leczenie. W tym celu powszechnie wykorzystywane są biomarkery. W ostatnim czasie, zidentyfikowano nowe cząsteczki zaangażowane w patogenezę cukrzycy i chorób sercowo-naczyniowych, które mogą służyć jako czynniki predykcyjne tych powikłań. Do analiz w niniejszej rozprawie wybrano: fetuinę A, białko wiążące kwasy tłuszczowe 4 (FABP4) i białko wiążące retinol 4 (RBP4).

Celem niniejszej rozprawy jest podsumowanie dotychczasowych doniesień naukowych, dotyczących zależności pomiędzy cytokinami: fetuiną A, FABP4 i RBP4 oraz chorobami tarczycy, zespołem Cushinga i akromegalią, a także ocena stężeń tych cytokin w zespole Cushinga i akromegalii w aspekcie aktywności choroby, gospodarki węglowodanowej, profilu lipidowego i ryzyka sercowo-naczyniowego.

Pierwsza praca stanowi przegląd niesystematyczny podsumowujący zależności pomiędzy hormonami osi podwzgórze-przysadka-tarczyca oraz fetuiną A, FABP4 i RBP4 oraz doniesienia dotyczące zmian ich stężeń w chorobach tarczycy. Dwie pozostałe prace stanowią badania przekrojowe oceniające stężenia fetuiny A, FABP4 i RBP4 w zespole Cushinga oraz fetuiny A i RBP4 w akromegalii. Do badań włączono osoby z aktywną chorobą oraz osoby zdrowe. Dodatkowo w badaniu poświęconym akromegalii uwzględniono osoby z chorobą kontrolowaną. Oznaczono parametry metaboliczne gospodarki węglowodanowej, profil lipidowy oraz parametry służące ocenie aktywności choroby, oceniono ryzyko sercowo-naczyniowe oraz HOMA-IR, oznaczono stężenia cytokin i dokonano analizy statystycznej. Stwierdzono, że stężenia cytokin ulegają zmianie w przebiegu zespołu Cushinga i w akromegalii oraz są związane aktywnością tych chorób oraz parametrami metabolicznymi i ryzykiem sercowo-naczyniowym.

Fetaina A może służyć jako negatywny predyktor ryzyka sercowo-naczyniowego w zespole Cushinga i akromegalii. Fetaina A i RBP4 mogą odzwierciedlać stan insulinooporności w akromegalii. Analizowane cytokiny mogą stanowić przydatne uzupełnienie modeli prognostycznych służących ocenie ryzyka cukrzycy i powikłań sercowo-naczyniowych w przebiegu chorób endokrynologicznych.

06.12.2023 Daniela Dadej